

ดินฟ้า “พืชปลูกสมุนไพร”

ชุดดินวัลเปรียง

จัดทำโดย
สำนักส่งเสริมดินและวิจัยพืชสวนกรมส่งเสริมการเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
มิถุนายน 2557

ต้มยำ พืชผักสู่ผืนดิน

กลุ่มพัฒนาการประยุกต์ใช้ข้อมูลแผนที่ดิน
สำนักสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน
กรมพัฒนาที่ดิน
มิถุนายน 2557

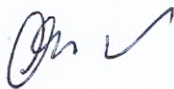
คำนำ

เอกสาร **คัมภีร์พิชิตกลุ่มดิน** เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งต้องนำความรู้เรื่องกลุ่มดินไปขยายผลต่อเกษตรกร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ซึ่งเอกสารดังกล่าว ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้สามารถจำแนกกลุ่มดินต่างๆ ได้โดยง่าย จดจำได้รวดเร็ว และพกติดตัวไปใช้ในสนามได้

ดังนั้นเพื่อเป็นการตอบโจทยความต้องการดังกล่าวทาง ดร.พิสุทธิ์ วิจารณ์ ที่ปรึกษากรมพัฒนาที่ดินได้ร่วมกับ กลุ่มพัฒนาการประยุกต์ใช้ข้อมูลแผนที่ดิน สสว. ทำการปรับปรุงจากเอกสารเดิมมาจัดทำใหม่ โดยเน้นสาระที่สำคัญให้อยู่ในเอกสารเล่มนี้ ชื่อว่า **คัมภีร์พิชิตกลุ่มดิน**

หวังว่า คัมภีร์พิชิตกลุ่มดินเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินในการนำแผนที่กลุ่มดิน ขนาดมาตราส่วน 1: 50,000 ไปใช้ ซึ่งแผนที่กลุ่มดิน มีทั้งที่เป็นเอกสารเป็นรายจังหวัด มีทุกจังหวัดของประเทศไทย และเป็นแผนที่ที่อยู่ในรูปของดิจิทัล (.shp file) ซึ่งมีทุกจังหวัดเช่นกัน

อนึ่งหากพบข้อผิดพลาดหรือข้อติติงประการใด โปรดแจ้งมาที่กลุ่มพัฒนาการประยุกต์ใช้ข้อมูลแผนที่ดิน สสว. เพื่อจะได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

(นายอภิชาติ จงสกุล)
อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน
18 มิถุนายน 2557

เคล็ดเตี๋ยมใจ

วิชชาขุขุช	หาคมิฝำฝำปรีช	กำล้งทชไน
ข้อมเล็อมลุ่ม	เพลงกระบี่	มิหฬภแ่ม
กำล้งฝำฝื่อ	เบาดชยหมท	แล้วเชื่อไร
ศหยร่วมทง	จะได็เป็น	กระบี่มือหนึ่ง

เริ่มกระบวนการ

คณทรีร์ พิชิตกลุ่มดิน หากผู้ใดได้ครอบครองคัมภีร์นี้ไปแล้ว หากนำไปเก็บในตู้กล แล้วมิเหลือบมองก็ยอมหาประโยชน์อันใดไม่ แต่ถ่านำไปใช้ แม้เพียงน้อยนิด แต่วันละหลายครั้ง แม้ในฤดูชีวเทียน สหยาบู้ลุ่มยอมบรลลู่สุดสุดยอดฝีมื่อ แม้ว่าสหยาจะไปอยู่ณ แคว้นแดนใดในเสียมลื่อ สหยาต้องเป็นกระบี่ “พิชิตกลุ่มดิน” มือหนึ่ง อย่างมิต้องสงสัย

การฝึกปรีอเพื่อดุกกลุ่มดิน ขอเพียงแต่ให้สหยาดูอย่างรอบคอบ ใช้เคล็ดหลักวิชาเพียงขุมหนึ่งแล้วค่อยๆ เพิ่มพลังลมปราณพอร้อนลุ่ม **ให้ใช้กระบวนการทำเพียง 3 กระบวนการ** สหยาก็สามารถสยบกลุ่มดินได้ ดังนี้

กระบวนการที่ 1

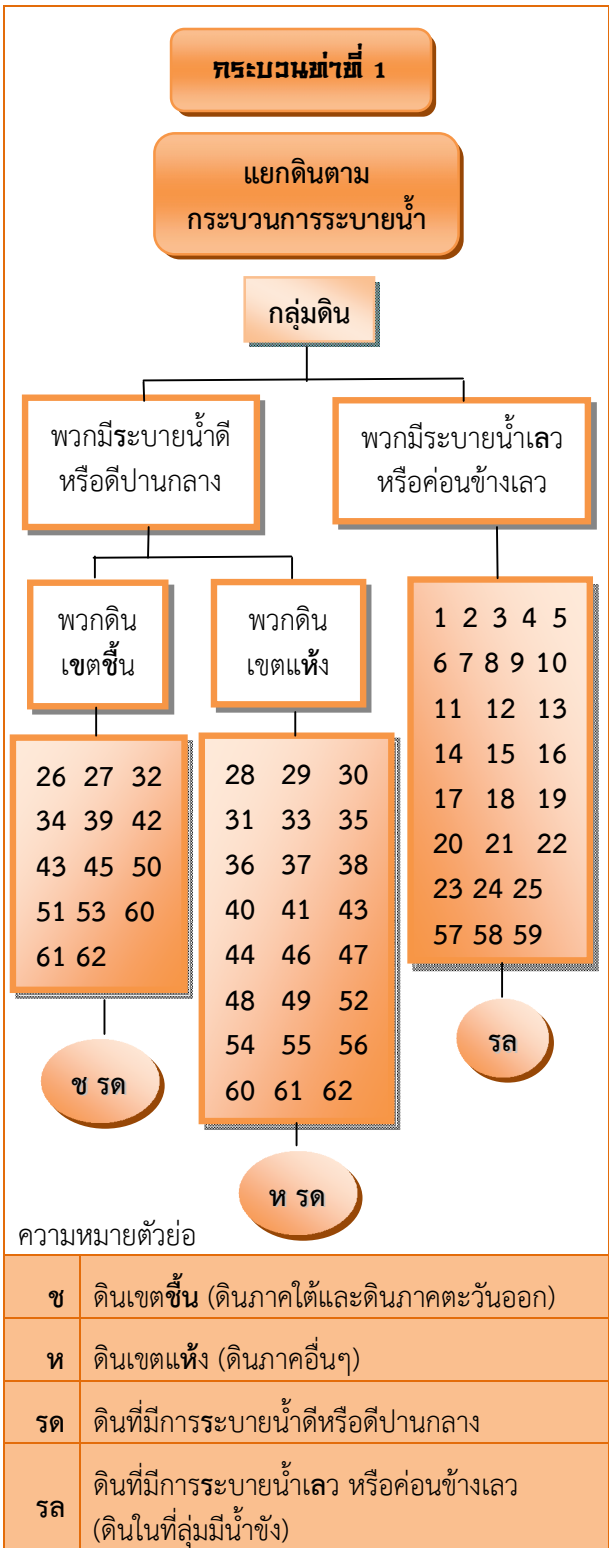
แยกกลุ่มดินตาม
กระบวนการระบายน้ำ

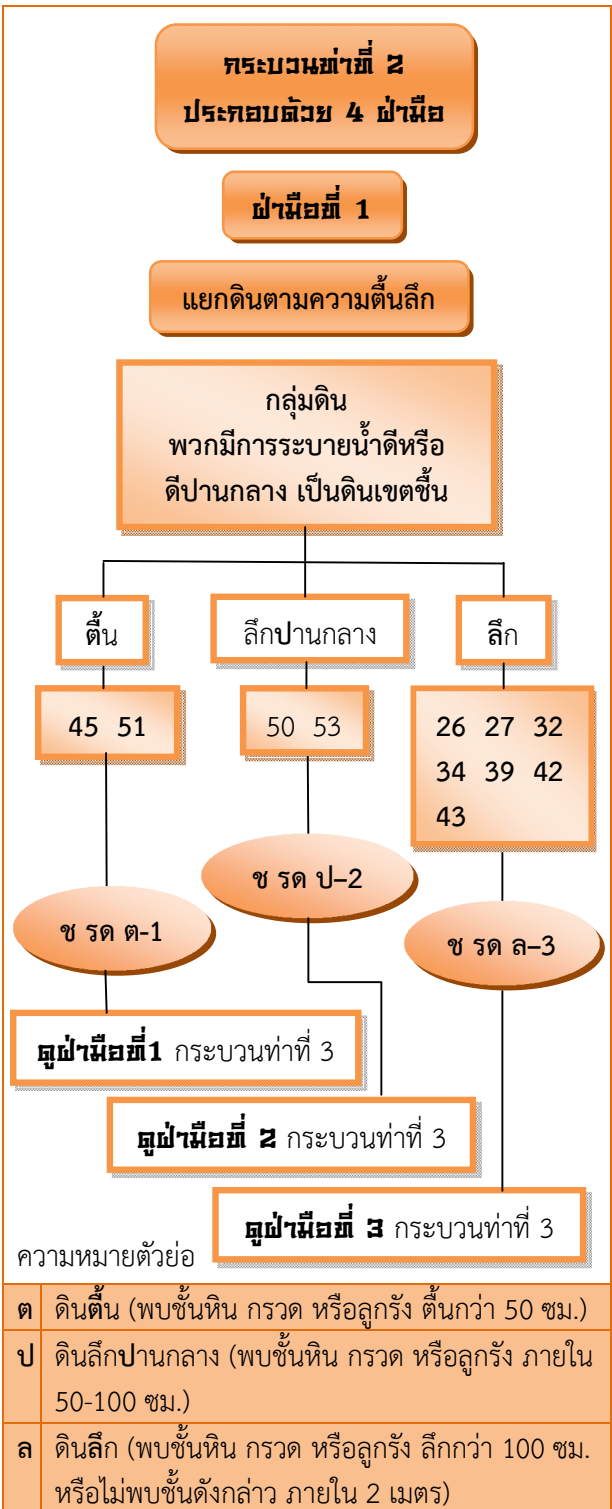
กระบวนการที่ 2

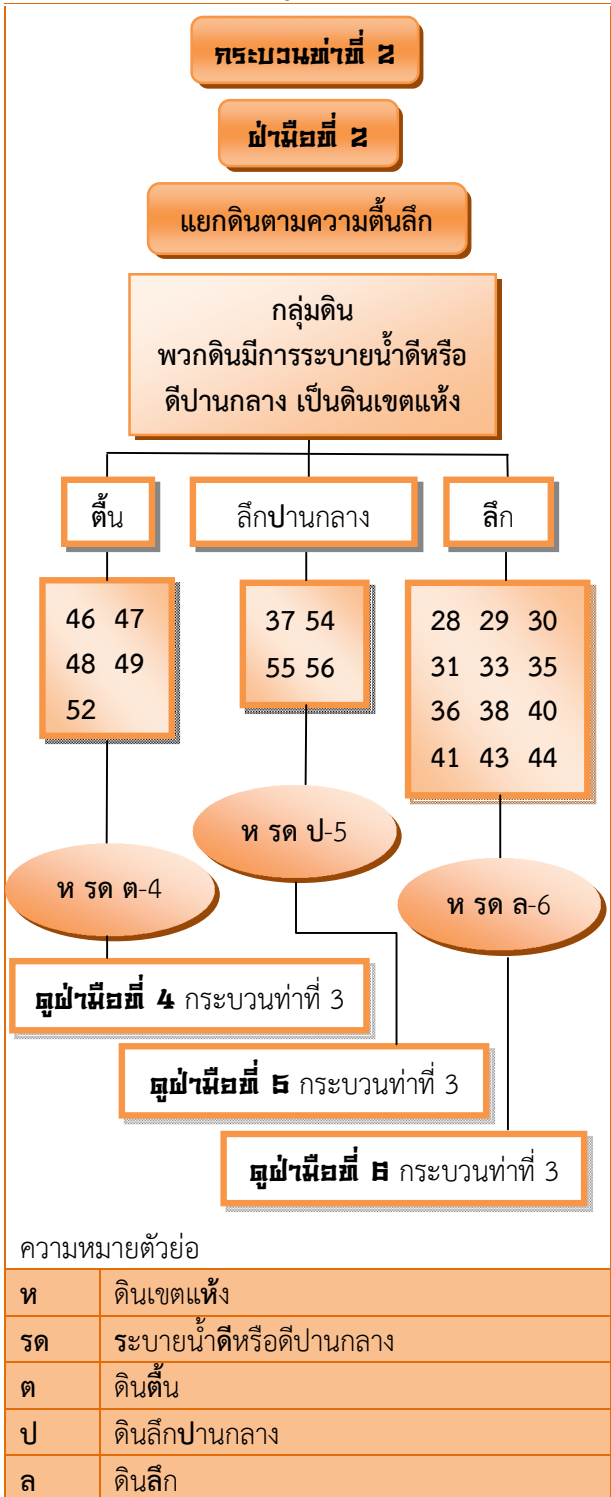
แยกกลุ่มดินตาม
ความตื้นลึกของดิน
ประกอบด้วย 4 กำล้งฝำมื่อ

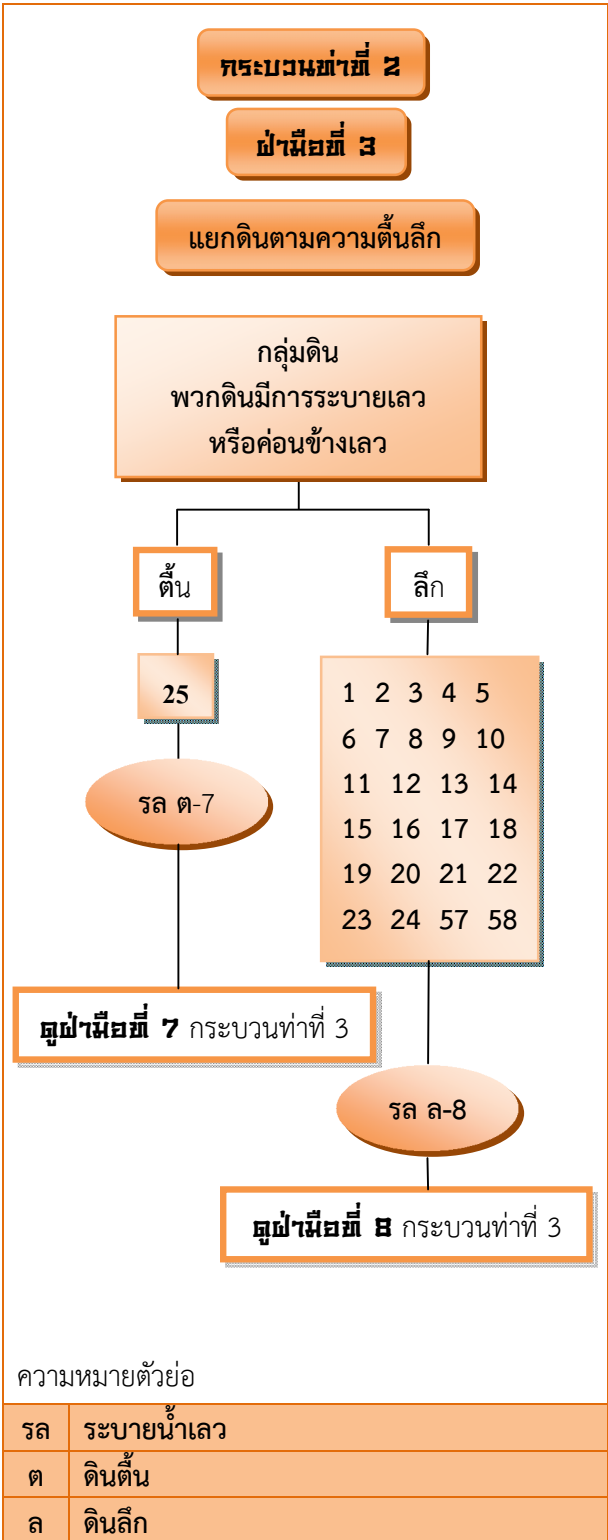
กระบวนการที่ 3

แยกกลุ่มดินตาม
เนื้อดิน สีดิน ค่า pH
และสภาพพื้นที่
ประกอบด้วย 9 กำล้งฝำมื่อ

กระบวนการทำที่ 2

ฝ่ามือที่ 4

แยกดินตามสภาพพื้นที่

เป็นดินหลายชนิดปะปนกัน
ตามสภาพพื้นที่

59 60

61 62

คู่มือที่ 3 กระบวนการทำที่ 3

ระบบวนน้ำที่ 3
ประกอบด้วย 3 ฝ้ามือ

แยกดินตาม เนื้อดิน สีดิน pH
และสภาพพื้นที่

ฝ้ามือ	คำย่อ	เคล็ดวิชา	กลุ่มดิน
ฝ้ามือที่ 1	ชรด ต	เป็นลูกรัง	45
		เป็นเศษหิน,กรวดหรือชั้นหินแข็ง	51
ฝ้ามือที่ 2	ชรด ป	ดินร่วนปนลูกรัง หรือปนเศษหิน ในระดับ 50-100 ซม.	50
		ดินเหนียวปนลูกรัง หรือปนเศษหิน ในระดับ 50-100 ซม.	53
ฝ้ามือที่ 3	ชรด ล	ดินเหนียวสีแดง หรือน้ำตาลปนเหลือง	26
		ดินเหนียวร่วนซุยพบบริเวณที่ลาดเชิงเขา หินบะซอลต์ (มีพลอย)	27
		ดินร่วนนุ่ม ลื่นมือ	32
		ดินร่วนเหนียวปนทราย	34
		ดินร่วนปนทราย	39
		ดินทรายมีชั้นดานอินทรีย์ภายใน 100 ซม.	42
		ดินทรายหนา > 2 เมตร	43
ฝ้ามือที่ 4	ทรด ต	ดินลูกรังหนา > 1 เมตร	46
		ดินปนเศษหิน มี pH > 5.5	47
		ดินปนเศษหินหรือกรวดมน มี pH < 5.5	48
		ดินลูกรังหนา < 1 เมตร	49
		ดินมีปูนมาร์ลปน	52

ฝ่ามือ	คำย่อ	เคล็ดวิชา	กลุ่มดิน
ฝ่ามือที่ ๕	ทรตป	ชั้นบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ชั้นล่างเป็นดินเหนียวปนเศษหิน ในระดับ 50-100 ซม. มี pH < 5.5	37
		ดินเหนียวปนปูนปนเศษหิน หรือลูกรัง ในระดับ 50-10 ซม.	54
		ดินเหนียวปนหินดินดาน อาจมีปูนปนในระดับ 50-100 ซม.	55
		ดินร่วนปนทรายปนเศษหิน ในระดับ 50-100 ซม. มี pH < 5.5	56
ฝ่ามือที่ ๘	ทรตล	ดินเหนียวสีดำ ผิวดินแตกระแหงมาก	28
		ดินเหนียว มี pH < 5.5	29
		ดินเหนียวบนพื้นที่ภูเขา มี pH > 5.5	30
		ดินเหนียว มี pH > 5.5	31
		ดินร่วนนุ่มลื่นมือ มี pH > 5.5	33
		ดินร่วนเหนียวมีทรายปน มี pH < 5.5	35
		ดินร่วนเหนียวมีทรายปน มี pH > 5.5	36
		ดินร่วน หรือดินร่วนปนทรายละเอียด หรือเป็นทราย และมีลักษณะเป็นชั้นสลับ	38
		ดินร่วนปนทราย มี pH < 5.5	40
		ดินทรายหนา < 1 เมตร	41
		ดินทรายหนา > 1 เมตร	44
ดินทรายจัดหนา > 2 เมตร	43		

ฝ่ามือ	คำย่อ	เคล็ดวิชา	กลุ่มดิน
ฝ่ามือที่ 7	รลต	ดินลูกรัง	25
ฝ่ามือที่ 8	รลล	ดินเหนียวจัดสีดํา ผิวดินแตกกระแหงมาก มี pH > 5.5	1
		ดินเหนียวตลอดสีเทา มี pH < 5.5	2
		ดินเหนียวตลอดสีเทา มี pH > 5.5	3
		ดินเหนียวตลอด ดินล่าง ตอนบนสีน้ำตาลอ่อน ตอนล่างสีเทา มี pH > 5.5	4
		ดินบนร่วนนุ่ม ดินล่าง เหนียวสีเทา มี pH > 5.5	5
		ดินบนร่วนนุ่ม ดินล่าง เหนียวสีเทา มี pH < 5.5	6
		ดินบนร่วนนุ่ม ดินล่าง ตอนบนเหนียวสีน้ำตาล ดินล่างตอนล่างเหนียวสี เทา มี pH > 5.5	7
		ดินยกร่องปลูกพืช	8
		ดินบนเค็ม ดินล่างเปรี้ยว จัด พบจาร์ไรต์ (jarosite)	9
		ดินเปรี้ยวจัดพบ jarosite < 50 ซม.	10
		ดินเปรี้ยวจัดพบ jarosite > 50 ซม.	11
		ดินเค็มชายทะเลเป็นเลน มี กำมะถันน้อย เมื่อแห้งไม่ เป็นกรด	12

ฝ่ามือ	คำย่อ	เคล็ดวิชา	กลุ่มดิน
ฝ่ามือ ที่ ๘ ๘๒	รลล	ดินเค็มชายทะเลเป็นเลน มีกำมะถันมาก เมื่อแห้ง เป็นกรดจัด	13
		ดินร่วนเหนียว ถึงดิน เหนียว ชั้นล่าง 80-120 ซม. พบดินเลนที่มี กำมะถันมาก มี $\text{pH} < 4.5$	14
		ดินร่วนนุ่มลื่นมือ มี $\text{pH} > 5.5$	15
		ดินร่วนนุ่มลื่นมือ มี $\text{pH} < 5..5$	16
		ดินร่วนเหนียวมีทรายปน มี $\text{pH} < 5.5$	17
		ดินร่วนเหนียวมีทรายปน มี $\text{pH} > 5.5$	18
		ดินบนร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดานแข็ง	19
		ดินเค็มบนที่ดอน (ดินเค็มบก)	20
		ดินร่วนสลับกับดินทราย มี $\text{pH} > 5.5$	21
		ดินร่วนปนทราย มี $\text{pH} > 5.5$	22
		ดินทรายที่มีเปลือกหอย ปน มี $\text{pH} > 5.5$	23
		ดินทรายหนา > 1 เมตร	24
		ดินอินทรีย์หนา 40-100 ซม.	57
		ดินอินทรีย์หนา > 100 ซม.	58

ดินหลายชนิดเกิดปะปนกันในสภาพพื้นที่ต่างๆ

ผืน ที่ ๓	เกิดบริเวณที่ราบลุ่มหุบเขา ดินมีการระบายน้ำแลว หรือค่อนข้างแลว	59
	เกิดบริเวณริมลำน้ำหรือเนินตะกอน ดินมีการระบายน้ำดี	60
	เกิดบริเวณที่ลาดเชิงเขา	61
	เกิดบริเวณพื้นที่ภูเขา (ความลาดชัน > 35%)	62

ตัวอย่าง หน้าตัดชุดดิน
(Soil Profiles)
ของ 62 กลุ่มดิน

ตัวอย่าง หน้าตัดชุดดิน (Soil Profiles) กลุ่มดินต่างๆ

กลุ่มดิน 1

ชุดดินวัฒนา (Wa)

กลุ่มดิน 2

ชุดดินอยุธยา (Ay)

กลุ่มดิน 3

ชุดดินบางกอก (Bk)

กลุ่มดิน 4

ชุดดินราชบุรี (Rb)

กลุ่มดิน 5

ชุดดินหางดง (Hd)

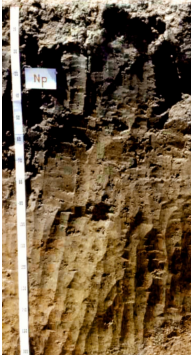
กลุ่มดิน 6

ชุดดินบางนรา (Ba)

ตัวอย่าง หน้าตัดชุดดิน (Soil Profiles) กลุ่มดินต่างๆ

กลุ่มดิน 7

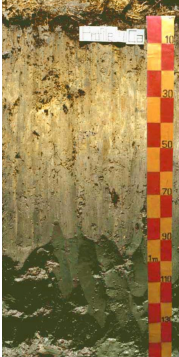
ชุดดินนครปฐม (Np)

กลุ่มดิน 8

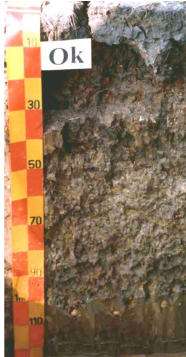
ดินยกร่องปลูกพืช

กลุ่มดิน 9

ชุดดินชะอำ (Ca)

กลุ่มดิน 10

ชุดดินองค์รักษ์ (Ok)

กลุ่มดิน 11

ชุดดินรังสิต (Rs)

กลุ่มดิน 12

ชุดดินท่าจีน (Tc)

ตัวอย่าง หน้าตัดชุดดิน (Soil Profiles) กลุ่มดินต่างๆ

กลุ่มดิน 13

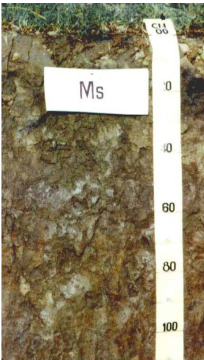
ชุดดินบางปะกง (Bpg)

กลุ่มดิน 14

ชุดดินระแงะ (Ra)

กลุ่มดิน 15

ชุดดินแม่สาย (Ms)

กลุ่มดิน 16

ชุดดินศรีเทพ (Sri)

กลุ่มดิน 17

ชุดดินร้อยเอ็ด (Re)

กลุ่มดิน 18

ชุดดินชลบุรี (Cb)

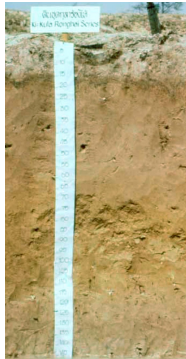
ตัวอย่าง หน้าตัดชุดดิน (Soil Profiles) กลุ่มดินต่างๆ

กลุ่มดิน 19

ชุดดินนิเชียรบุรี (Wb)

กลุ่มดิน 20

ชุดดินกุลาไร่ (K)

กลุ่มดิน 21

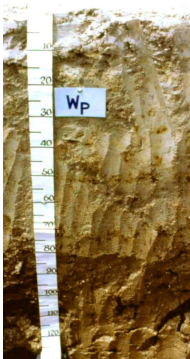
ชุดดินสรรพยา (Sa)

กลุ่มดิน 22

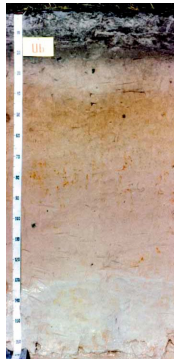
ชุดดินสันทราย (Sai)

กลุ่มดิน 23

ชุดดินวัลเปียง (Wp)

กลุ่มดิน 24

ชุดดินอุบล (Ub)

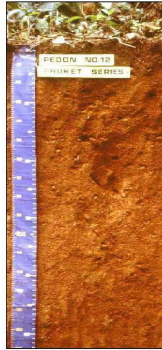
ตัวอย่าง หน้าตัดชุดดิน (Soil Profiles) กลุ่มดินต่างๆ

กลุ่มดิน 25

ชุดดินเพ็ญ (Pn)

กลุ่มดิน 26

ชุดดินภูเก็ต (Pk)

กลุ่มดิน 27

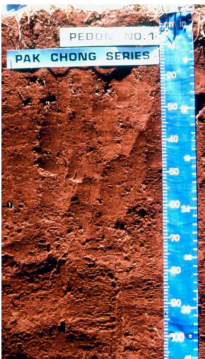
ชุดดินท่าใหม่ (Ti)

กลุ่มดิน 28

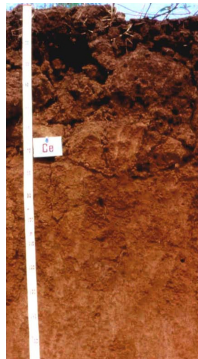
ชุดดินชัยบาดาล (Cd)

กลุ่มดิน 29

ชุดดินปากช่อง (Pc)

กลุ่มดิน 30

ชุดดินเชียงแสน (Ce)

ตัวอย่าง หน้าตัดชุดดิน (Soil Profiles) กลุ่มดินต่างๆ

กลุ่มดิน 31

ชุดดินวังไฮ (Wi)

กลุ่มดิน 32

ชุดดินรือเสาะ (Ro)

กลุ่มดิน 33

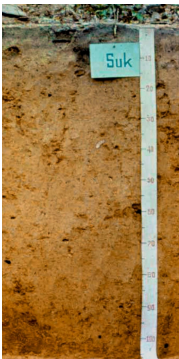
ชุดดินกำแพงแสน (Ks)

กลุ่มดิน 34

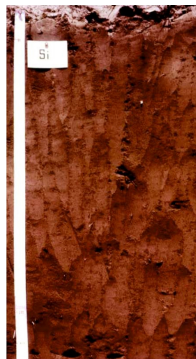
ชุดดินท่าแซะ (Te)

กลุ่มดิน 35

ชุดดินสตึก (Suk)

กลุ่มดิน 36

ชุดดินสีคิ้ว (Si)

ตัวอย่าง หน้าตัดชุดดิน (Soil Profiles) กลุ่มดินต่างๆ

กลุ่มดิน 37

ชุดดินบ่อไทย (Bo)

กลุ่มดิน 38

ชุดดินท่าม่วง (Tm)

กลุ่มดิน 39

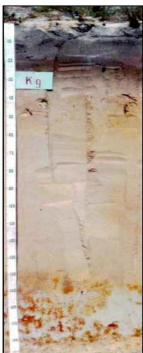
ชุดดินคอหงส์ (Kh)

กลุ่มดิน 40

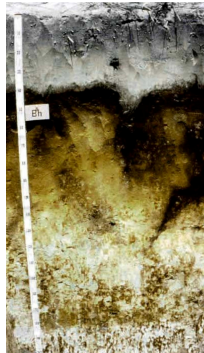
ชุดดินสันป่าตอง (Sp)

กลุ่มดิน 41

ชุดดินกำบัง (Kb)

กลุ่มดิน 42

ชุดดินบ้านทอน (Bh)

ตัวอย่าง หน้าตัดชุดดิน (Soil Profiles) กลุ่มดินต่างๆ

กลุ่มดิน 43

ชุดดินบาเจาะ (Bc)

กลุ่มดิน 44

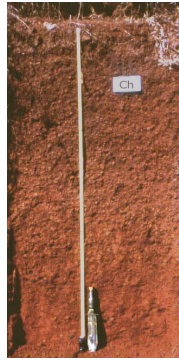
ชุดดินน้ำพอง (Ng)

กลุ่มดิน 45

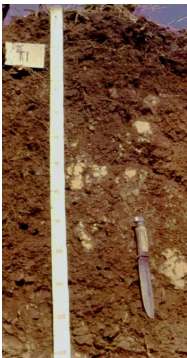
ชุดดินชุมพร (Cp)

กลุ่มดิน 46

ชุดดินเชียงคาน (Ch)

กลุ่มดิน 47

ชุดดินลี่ (Li)

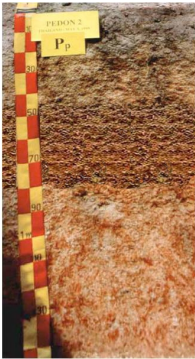
กลุ่มดิน 48

ชุดดินท่ายาง (Ty)

ตัวอย่าง หน้าตัดชุดดิน (Soil Profiles) กลุ่มดินต่างๆ

กลุ่มดิน 49

ชุดดินโพนพิสัย (Pp)

กลุ่มดิน 50

ชุดดินสวี (Sw)

กลุ่มดิน 51

ชุดดินระนอง (Rg)

กลุ่มดิน 52

ชุดดินตากลิ (Tk)

กลุ่มดิน 53

ชุดดินนาทอน (Ntn)

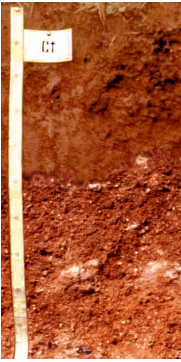
กลุ่มดิน 54

ชุดดินลำนารายณ์ (Ln)

ตัวอย่าง หน้าตัดชุดดิน (Soil Profiles) กลุ่มดินต่างๆ

กลุ่มดิน 55

ชุดดินจัตุรัส (Ct)

กลุ่มดิน 56

ชุดดินโพนงาม (Png)

กลุ่มดิน 57

ชุดดินกาบแดง (Kd)

กลุ่มดิน 58

ชุดดินนราธิวาส (Nw)

ตัวอย่าง หน้าตัดชุดดิน (Soil Profiles) กลุ่มดินต่างๆ

กลุ่มดิน 59

ดินบริเวณที่ราบลุ่ม
หุบเขา
การระบายน้ำเลว
(Ac-pd)

กลุ่มดิน 60

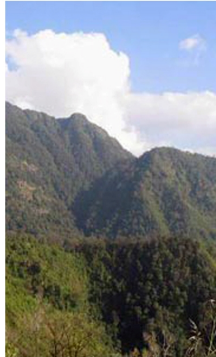
ดินบริเวณสันดินริม
น้ำ หรือเนินตะกอน
ที่มีการระบายน้ำดี
(Ac-wd)

กลุ่มดิน 61

บริเวณที่ลาดเชิงเขา

กลุ่มดิน 62

ที่ลาดชันเชิงซ้อน(SC)

ความเหมาะสมของกลุ่มดิน
สำหรับการปลูกพืช

กลุ่มดิน	ความเหมาะสมในการปลูกพืช
1 2 3 4	เหมาะในการทำนา ขุดบ่อ เลี้ยงปลา ทำไร่นาสวนผสม หรือ ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ในฤดูแล้ง ถ้ามีแหล่งน้ำสามารถใช้ปลูกพืชล้มลุกได้ เนื่องจากพบในที่ราบลุ่ม ถ้าจะทำไร่นาสวนผสม หรือทำเกษตรทฤษฎีใหม่ จำเป็นต้องระวังเรื่องน้ำท่วม และหาวิธีป้องกัน
5	เหมาะในการทำนา ขุดบ่อเลี้ยงปลาในฤดูแล้งสามารถใช้ปลูกพืชล้มลุกได้ ถ้ามีแหล่งน้ำ
6	เหมาะในการทำนา ขุดบ่อเลี้ยงปลา ถ้ามีน้ำในฤดูแล้ง ปลูกพืชล้มลุก พืชผักต่าง ๆ ได้
7	เหมาะในการทำนา ทำไร่นาสวนผสม หรือทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ถ้าจะปลูกอ้อยก็พอทำได้ แต่ต้องยกร่องให้สูง ถ้ามีน้ำในฤดูแล้งสามารถปลูกพืชล้มลุกหรือพืชผักต่าง ๆ ได้
8	เป็นดินยกร่องในที่ราบลุ่ม ซึ่งตัดแปลงพื้นที่ใช้ปลูกพืชล้มลุก หรือไม้ผลต่าง ๆ นับว่าเหมาะสมดีแล้ว
9	ไม่เหมาะสมในการทำนา หรือปลูกพืชอื่น ๆ เพราะดินทั้งเค็มและเปรี้ยว และมีน้ำท่วมเป็นประจำ
10 11	เป็นดินเปรี้ยว ถ้าจะนำมาใช้ทำนา ต้องมีการปรับปรุงดินโดยใช้วัสดุปูนอัตรา 1-3 ตัน ต่อไร่ ควบคู่ไปกับการใช้น้ำชะล้างความเปรี้ยว และควรควบคุมระดับน้ำได้ดิน
12 13	ควรรักษาไว้เป็นป่าชายเลนเพื่อเป็นห่วงโซ่อาหารของสัตว์ทะเลต่างๆ
14	เป็นดินเปรี้ยว ใช้ทำนาได้ แต่ต้องมีการปรับปรุงดินโดยใช้วัสดุปูนอัตรา 1-3 ตันต่อไร่
15	เหมาะในการทำนา ทำไร่นาสวนผสม หรือทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ในฤดูแล้งถ้ามีแหล่งน้ำสามารถใช้ปลูกพืชล้มลุก หรือพืชผักต่าง ๆ ได้

กลุ่มดิน	ความเหมาะสมในการปลูกพืช
16	เหมาะในการทำนา แต่ต้องมีการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วยอินทรีย์วัตถุในรูปแบบต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม
17	เหมาะในการทำนา ในฤดูแล้งถ้ามีแหล่งน้ำสามารถใช้ปลูกพืชล้มลุกได้ การใช้ปุ๋ยต่าง ๆ จำเป็นสำหรับดินนี้ เนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ควรสนับสนุนให้มีการใช้ปุ๋ยพืชสดหลังฤดูทำนาทุกปี ถ้าจะใช้ปลูกอ้อยจำเป็นต้องมีการยกร่องให้สูง เพื่อไม่ให้น้ำแช่ขัง
18	เหมาะในการทำนา แต่เนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ จึงจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี ถ้าจะปลูกอ้อยก็สามารถทำได้แต่ต้องยกร่องให้สูง ในฤดูแล้งใช้ปลูกพืชล้มลุก หรือพืชผักได้ ถ้ามีแหล่งน้ำ
19	เป็นดินที่มีปัญหาทางกายภาพ ต้องมีการลงทุนมากในการปรับปรุงดิน เนื่องจากตอนบนค่อนข้างเป็นทราย และดินตอนล่างแน่นทึบ ถ้าจำเป็นจะใช้ทำนาต้องเพิ่มอินทรีย์วัตถุเป็นจำนวนมาก
20	เป็นดินเค็ม ซึ่งเป็นดินปัญหา การปรับปรุงดินต้องใช้วิธีการและการลงทุนสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำน้ำมาชะล้างความเค็ม ควรพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียว เช่น ปลูกหญ้าทนเค็ม หรือปลูกกระถินออสเตรเลีย เพราะจะช่วยป้องกันการแพร่กระจายของความเค็ม
21	เหมาะในการทำนา ทำไร่นาสวนผสม หรือทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ถ้ามีการยกร่องสามารถใช้ปลูกไม้ผลต่าง ๆ และพืชผักต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และทำคันดินล้อมรอบเพื่อป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ปลูก

กลุ่มดิน	ความเหมาะสมในการปลูกพืช
22 23 24	เหมาะในการทำนา แต่ต้องมีการปรับปรุงดินมาก เนื่องจากเป็นดินค่อนข้างเป็นทรายหรือเป็นทราย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุในรูปแบบต่าง ๆ และต้องกระทำต่อเนื่องกัน โดยใช้วิธีปลูกพืชปุ๋ยสด แล้วไถกลบ
25	เป็นดินที่มีปัญหาทางกายภาพ เนื่องจากเป็นดินลูกรัง ถ้าพบภายใน 50 ซม. จะเป็นปัญหามาก แต่ถ้าพบในระยะลึกกว่า 50 ซม. ก็พอเหมาะที่จะนำมาใช้ทำนา แต่เนื่องจากเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงบำรุงดินเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในรูปแบบต่าง ๆ ให้แก่ดิน
26 27	เหมาะในการปลูกพืชหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกไม้ผล หรือไม้ยืนต้น ที่ชอบภูมิอากาศแบบฝนชุก เช่น เงาะ ลางสาด ลองกอง ทูเรียน มังคุด ยางพารา และปาล์ม น้ำมัน เนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์ไม่มาก ดังนั้นการใช้ปุ๋ยบำรุงดินทั้งปุ๋ยอินทรีย์และเคมีจึงเป็นสิ่งจำเป็น
28	เหมาะในการปลูกพืชไร่ และไม้ผลได้หลายชนิด เช่น ข้าวโพด ฝ้าย ถั่ว อ้อย มะนาว มะพร้าว มะขามหวาน ขนุน และน้อยหน่า ฯลฯ เนื่องจากเป็นดินเหนียวจัด เพื่อไม่ให้ดินแน่น ควรไถในช่วงดินแห้ง และควรไถกลบต่อซังหรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบ เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน สำหรับบริเวณที่ดอนที่มีความลาดชันเล็กน้อย เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำดินถูกชะล้างพังทลาย แนะนำให้ปลูกแถวแฝกขวางความลาดเท ระยะระหว่างแถวแฝกประมาณ 40-60 เมตร

กลุ่มดิน	ความเหมาะสมในการปลูกพืช
29	เหมาะในการปลูกพืชไร่ หรือไม้ผลหลายชนิด เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ข้าวไร่ อ้อย ถั่ว สับปะรด มะม่วง มะขาม ขนุน กัลยัฯ ฯลฯ เพื่อให้ดินเสื่อมโทรม ควรมีการใช้ปุ๋ยบำรุงดิน โดยเฉพาะการใช้อินทรีย์วัตถุ และปุ๋ยพืชสดควบคู่ไปกับการใช้ปุ๋ยเคมี สำหรับบริเวณที่ตอนที่มีความลาดชันเล็กน้อย แนะนำให้ปลูกแฝกเป็นแถวขวางแนวลาดเท ระยะระหว่างแถวแฝกประมาณ 40-60 เมตร เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
30	เนื่องจากพบในบริเวณพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีความลาดชันมากกว่า 35 % ดังนั้นจึงไม่เหมาะสมในการที่จะนำมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ควรสงวนไว้เป็นป่าหรือปลูกป่า เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ถ้าจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่ต้องนำมาใช้ทำการเกษตร ควรมีระบบอนุรักษ์ดิน เช่น ทำขั้นบันได หรือทำคูน้ำขอบเขา และปลูกแฝกขวางความลาดเทควบคู่กันไป พืชหลายอย่างที่ปลูกได้ เช่น แมคคาเดเมีย กาแฟ ลิ้นจี่ หรือท้อ เป็นต้น
31	เหมาะในการปลูกพืชไร่หรือไม้ผลต่าง ๆ ได้แก่ ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ข้าวไร่ อ้อย ถั่ว ละหุ่ง สับปะรด มะม่วง มะขาม ขนุน กัลยัฯ ฯลฯ แต่เนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ จึงแนะนำให้ใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยเคมี เพื่อปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน สำหรับบริเวณที่ตอนที่มีความลาดชันเล็กน้อย ดินนี้อาจมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลาย จึงแนะนำให้ปลูกแฝกขวางความลาดเท ระยะระหว่างแถวแฝกประมาณ 40-60 เมตร
32	เหมาะในการปลูกพืชไร่ ไม้ผล เช่น เงาะ มังคุด ลองกอง ลางสาด ทูเรียน และไม้ยืนต้น เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และกาแฟโรบัสต้า

กลุ่มดิน	ความเหมาะสมในการปลูกพืช
32 (ต่อ)	ซึ่งเป็นพืชที่ชอบอากาศแบบฝนตกชุก แต่เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และเคมี ยังคงเป็นสิ่งจำเป็น
33	เหมาะในการปลูกพืชไร่ ไม้ผล หรือพืชผักได้ทุกอย่างตามที่ต้องการ สำหรับบริเวณที่ดอนที่มีความลาดชันเล็กน้อย ควรมีการป้องกันไม่ให้น้ำดินถูกน้ำชะพังทลาย จึงแนะนำให้ปลูกแฝกขวางบริเวณที่มีความลาดเท ระยะระหว่างแถวแฝกประมาณ 40-60 เมตร
34	เหมาะในการปลูกพืชที่ชอบภูมิอากาศแบบฝนตกชุก เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด ลองกอง กล้วยไม้ ตลอดจนยางพารา และปาล์มน้ำมัน แต่เนื่องจากดินค่อนข้างเป็นทราย และมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์โดยการใช้ปุ๋ยต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำ
35	เหมาะในการปลูกพืชที่ชอบดินร่วนปนทราย เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ถั่วลิสง ถั่วเขียว แตงโม กล้วย้าเลี้ยงสัตว์ ตลอดจนไม้ผลต่าง ๆ เช่น มะม่วง ขนุน ฝรั่งและมะพร้าว เนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ จึงควรมีการใช้ปุ๋ยบำรุงดินเสมอ สำหรับบริเวณที่ดินที่มีความลาดชันเล็กน้อย เนื่องจากดินบริเวณนี้ถูกน้ำชะล้างพังทลายได้ง่าย จึงควรมีการปลูกแฝกขวางแนวลาดเท ระยะระหว่างแถวแฝกประมาณ 40-60 เมตร ในขณะเดียวกันควรมีการไถพรวน และปลูกพืชขวางแนวลาดเท
36	เหมาะในการปลูกพืชที่ชอบดินร่วนปนทราย เช่น แตงโม มันสำปะหลัง อ้อย ถั่วลิสง ถั่วเขียว กล้วย้าเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ สำหรับไม้ผล ได้แก่ มะม่วง ขนุน มะขาม และมะพร้าว เนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำจึงแนะนำให้ใช้ปุ๋ยบำรุงดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยพืชสด สำหรับบริเวณที่ดินที่มีความลาดชัน

กลุ่มดิน	ความเหมาะสมในการปลูกพืช
36 (ต่อ)	เล็กน้อย เนื่องจากดินบริเวณนี้ถูกน้ำชะล้างพังทลายได้ง่าย จึงควรมีการปลูกแฝกขวางแนวลาดเท ระยะระหว่างแถวแฝกประมาณ 40-60 เมตร และควรมีการไถพรวนและปลูกพืชขวางแนวลาดเท
37	เหมาะในการปลูกพืชไร่ที่มีรากสั้น แต่ถ้าจะปลูกไม้ผล ต้องมีการเตรียมหลุมดินที่ดี พืชไร่นั้นแนะนำให้ปลูกได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อย ถั่วลิสง ถั่วเขียว ข้าวไร่ ข้าวฟ่าง กัญชง สำหรับไม้ผลได้แก่ มะม่วง ขนุน มะขาม และหญ้าเลี้ยงสัตว์ การใช้ปุ๋ยเพื่อบำรุงดินเป็นสิ่งจำเป็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยพืชสด สำหรับบริเวณที่ลาดชันเล็กน้อย เพื่อป้องกันหน้าดินถูกชะล้างพังทลาย ควรไถพรวนปลูกพืช และปลูกแฝกขวางแนวลาดเท ระยะระหว่างแถวแฝกควรอยู่ประมาณ 40-60 เมตร แต่ถ้าพบบริเวณที่มีความลาดชันมาก ควรมีการปลูกแฝกไถพรวน และปลูกพืชขวางแนวลาดเท ระยะระหว่างแนวแฝกควรอยู่ประมาณ 20-40 เมตร เพื่อป้องกันหน้าดินไม่ให้ถูกชะล้างพังทลาย
38	เหมาะในการปลูกพืชล้มลุก พืชผัก และไม้ผลต่างๆ แต่ช่วงฤดูฝนอาจมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมจากลำน้ำ
39	เหมาะสำหรับปลูกพืชต่าง ๆ ที่ชอบภูมิอากาศแบบฝนชุก เช่น ไม้ผล เงาะ ลางสาด และทุเรียน ตลอดจนยางพารา และปาล์มน้ำมัน แต่ดินค่อนข้างเป็นทราย ดังนั้นควรปลูกพืชคลุมดิน เพื่อเก็บความชื้นและลดการระเหยและคายน้ำของดิน ตลอดจนควรมีการใส่ปุ๋ยในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

กลุ่มดิน	ความเหมาะสมในการปลูกพืช
40	พืชที่แนะนำให้ปลูกได้แก่ ถั่วต่างๆ ข้าวไร่ ข้าว ฟ่าง มันสำปะหลัง อ้อย ขนุน ไม้ตง กล้วย หม่อน และหญ้าเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ จึงควรใช้ปุ๋ยเพื่อบำรุงดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยพืชสด สำหรับบริเวณที่ลาดชันเล็กน้อยเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน จึงแนะนำให้ปลูกแฝกโดยไถพรวนและปลูกพืชขวางแนวลาดเท ระยะระหว่างแนวแฝก ควรอยู่ประมาณ 40-60 เมตร
41	เนื่องจากดินตอนบนเป็นทราย ดังนั้นการปลูกพืชควรปลูกพืชที่ขึ้นได้ในดินทราย เช่น มันสำปะหลัง สับปะรด แตงโม แต่ควรยกร่อง เพื่อป้องกันการแช่ขังของน้ำในฤดูฝน ที่อาจเกิดขึ้นได้ในช่วงฝนชุก การใช้ปุ๋ยในรูปแบบต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็น
42	โดยทั่ว ๆ ไปไม่เหมาะในการนำมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นดินทรายจัดและมีชั้นดินดานในดินล่าง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก ฤดูแล้งดินแห้งจัด แต่ฤดูฝนมักจะมีน้ำแช่ขัง ควรนำมาใช้ปลูกไม้โตเร็ว หรือทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
43	โดยทั่ว ๆ ไปไม่เหมาะในการนำมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นดินทรายจัด พืชที่คาดว่าจะให้ผลตอบแทนดีถ้าอยู่ตามชายฝั่งทะเล ควรเป็น มะพร้าว นอกนั้นควรปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือปลูกไม้โตเร็ว
44	พืชที่แนะนำให้ปลูกได้แก่ ถั่วต่างๆ แตงโม มันสำปะหลัง หญ้าเลี้ยงสัตว์ ไม้ตง และไม้โตเร็วเช่น ยูคาลิปตัส และกระถินยักษ์ เนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การใช้ปุ๋ยจึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก โดยเฉพาะการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยพืชสด การใช้ปุ๋ยเคมีควรใส่ทีละน้อย แต่บ่อยครั้ง

กลุ่มดิน	ความเหมาะสมในการปลูกพืช
44 (ต่อ)	สำหรับบริเวณที่มีความลาดชันเล็กน้อย เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายดินควรปลูกแฝก ไถพรวน และปลูกพืชขวางแนวลาดเท ระยะระหว่างแนวแฝก ควรอยู่ประมาณ 40-60 เมตร
45	ไม่ค่อยเหมาะสมในการที่จะนำมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจ เพราะเป็นดินปนลูกรัง แต่เนื่องจากพบอยู่บริเวณฝนตกชุก พื้นที่แนะนำให้ปลูกควรเป็นยางพารา หรือ ปาล์มน้ำมัน
46	พืชที่แนะนำให้ปลูกควรเป็นพืชไร่รากสั้น หรือ ไม้โตเร็ว เช่น มันสำปะหลัง ถั่วต่างๆ อ้อย หญ้าเลี้ยงสัตว์ และยูคาลิปตัส การใช้ปุ๋ยบำรุงดินเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับดินนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยพืชสด
47	โดยทั่ว ๆ ไปไม่ค่อยเหมาะสมในการปลูกพืชควรใช้ทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ปลูกป่า หรือปลูกไม้โตเร็ว ถ้าจำเป็นต้องนำมาใช้ปลูกพืชจำเป็นต้องมีการจัดการที่ดีเป็นพิเศษ
48	โดยทั่ว ๆ ไปไม่เหมาะในการนำมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ควรใช้ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือไม้โตเร็วต่างๆ
49	โดยทั่ว ๆ ไปไม่ค่อยเหมาะที่จะนำมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจ แนะนำให้ทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ปลูกไม้โตเร็ว หรือปลูกป่า
50 53	เนื่องจากเป็นดินลิกปานกลาง พบลูกรังหรือเศษหินในระดับ 50-100 ซม. และพบอยู่ในเขตฝนตกชุก พืชที่พอปลูกได้และให้ผลตอบแทนคุ้มกับการลงทุน ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล เช่น เงาะ ลางสาด หรือ ลองกอง และควรมีการปรับปรุงดินด้วย
51	ไม่ค่อยเหมาะในการนำมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจ เนื่องจากพบในเขตฝนชุก และเป็นดินตื้นมาก ควรรักษาไว้เป็นป่า หรือปลูกไม้โตเร็ว แต่ถ้าจะ

กลุ่มดิน	ความเหมาะสมในการปลูกพืช
51 (ต่อ)	ปลูกพืชแนะนำควรเป็นยางพารา แต่ในระยะยาวผลผลิตอาจลดลง ทำให้ไม่คุ้มกับการลงทุน
52	แนะนำให้ปลูกพืชไร่รากสั้น เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ฝ้าย อ้อย ทานตะวัน มันแกว และไม้ผล เช่น น้อยหน่า มะพร้าว หรือมะละกอ ไม่แนะนำให้ปลูกพืชที่ไม่ชอบดินเป็นด่าง เช่น สับปะรด หรือถั่วลิสง สำหรับบริเวณที่ลาดชันเล็กน้อย ควรมีการปลูกแฝกขวางแนวลาดเทเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ระยะระหว่างแถวแฝกประมาณ 20-40 เมตร
54	เหมาะสมปานกลางสำหรับพืชไร่ต่าง ๆ ในเขตฝนแล้ง อย่างไรก็ตามควรมีการปลูกแฝก หรือปลูกพืชขวางความลาดเทในพื้นที่ที่มีความลาดชัน เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ การใช้ปุ๋ยบำรุงดินในรูปแบบต่าง ๆ จำเป็นสำหรับดินนี้
55	พืชที่แนะนำให้ปลูกได้แก่ ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ฝ้าย ถั่วฝักยาว มะพร้าว มะม่วง และมะละกอ การใช้ปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยอินทรีย์เป็นสิ่งจำเป็นเพราะจะทำให้หน้าดินร่วนซุย สำหรับปุ๋ยเคมีควรใช้ตามความเหมาะสม สำหรับบริเวณที่ลาดชันเล็กน้อย ควรมีการปลูกแฝกขวางแนวลาดเท ระยะระหว่างแฝกประมาณ 40-60 เมตร แต่ถ้าพบบริเวณที่ลาดชันปานกลาง ควรมีการปลูกแฝกขวางแนวลาดเท ระยะระหว่างแฝกประมาณ 20-40 เมตร ควรไถพรวน และปลูกพืชขวางแนวลาดเท เพื่อลดปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
56	พืชที่แนะนำให้ปลูกได้แก่ ข้าวฟ่าง อ้อย มันสำปะหลัง ถั่วลิสง ถั่วเขียว ข้าวไร่ มะม่วง ขนุน และถั่วฝักยาว เนื่องจากดินมีความอุดม

กลุ่มดิน	ความเหมาะสมในการปลูกพืช
56 (ต่อ)	สมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ควรมีการใช้ปุ๋ยบำรุงดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยพืชสด สำหรับบริเวณที่ลาดชันเล็กน้อย ควรมีการป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยการปลูกแฝกปลูกพืช และไถพรวนขวางแนวลาดเท ระยะระหว่างแถวแฝกประมาณ 40-60 เมตร แต่ถ้าพบบริเวณที่ลาดชันปานกลาง ควรมีการปลูกแฝกขวางแนวลาดเท ระยะระหว่างแถวแฝกประมาณ 20-40 เมตร พร้อมกันนั้น ควรปลูกพืช และไถพรวนขวางแนวลาดเท เพื่อลดปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
57 58	เนื่องจากเป็นดินอินทรีย์ ความเหมาะสมในการปลูกพืชเศรษฐกิจจึงมีน้อยหรือไม่เหมาะสม ควรสงวนไว้เป็นป่าพรุ หรือปลูกไม้เสม็ด เพื่อฟื้นฟูสภาพนิเวศน์
59	เหมาะในการทำนา ในฤดูแล้งถ้ามีแหล่งน้ำอาจใช้ปลูกพืชล้มลุกต่างๆ ได้ ถ้าทำนาต้องมีการรักษาไว้ ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสม
60	เหมาะในการปลูกพืชไร่ต่าง ๆ แต่ควรระวังปัญหาเรื่องน้ำท่วมฉับพลัน
61	เหมาะสมปานกลางในการปลูกพืชไร่ หรือไม้ผลในเขตฝนตกน้อย ถ้าจะให้เหมาะสม ควรมีระบบอนุรักษ์ดิน เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำแฝกมาปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่
62	เป็นพื้นที่ภูเขาหรือเป็นเนินเขาสูง ไม่เหมาะในการนำมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ควรปลูกป่า หรือปลูกไม้โตเร็ว เพื่อให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ หรือเป็นป่าต้นน้ำลำธาร

เอกสารอ้างอิง

เคล็ดลับวิชา “พิชิตกลุ่มดิน”

ดร.พิสุทธิ์ วิจารณ์ และทีมงานฝ่ายมาตรฐาน
กองสำรวจและจำแนกดิน

คู่มือการใช้แผนที่กลุ่มดินเพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ

กองสำรวจและจำแนกดิน

ภาพหน้าตัดชุดดิน

ดร.พิสุทธิ์ วิจารณ์

ดร.แฮร์รี่ เอสวารัน

กลุ่มมาตรฐานการสำรวจจำแนกดินและที่ดิน
กลุ่มพัฒนาการประยุกต์ใช้ข้อมูลแผนที่ดิน

គំនិត “បិទបញ្ចប់សុំចំណ”

